Digitized in 2006
by
Thrinaina Informatics Ltd, Secunderabad, A.P., India.
(http://www.thrinaina.com)

From the original owned by
Sundarayya Vignana Kendram
and its partner Institutions

as part of the
British Library Endangered Archives Programme
supported by the
Lisbet Rausing Charitable Fund

Except for individual research purpose
any reproduction should be made with
written permission from the

Sundarayya Vignana Kendram,
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampally, Hyderabad - 500 044
Andhra Pradesh, India

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright laws of the United States (Title 17, United States Code) and of India (Copyright Act of 1957) govern the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material including foreign works under certain conditions. In addition, the United States extends protection to foreign works by means of various international conventions, bilateral agreements, and proclamations.

Under certain conditions specified in the laws, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that photocopy or reproduction is not to be used for any purpose other than private study, scholarship, or research. If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

These institutions reserve the right to refuse to accept a copy order if, in their judgment, fulfillment of the order would involve violation of the copyright laws of the United States or India.

గురువయ్య, కాలంశెట్టి

పురూరవచక్రవర్తి జననవాటకము

చెన్నపట్టణము, 1914

Record no. 187

Guruvayya, Kālaṃśeṭṭi

Purūravacakravarti
Jananaṇāṭakamu

Cennapaṭṭaṇamu, 1914

Record no. 187

SUNDARAYYA VIGNANA KENDRAM
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampalli
Hyderabad – 500 044, Andhra Pradesh, India

Bibliographic Record Target

గురువయ్య, కాలంశెట్టి

పురూరవచక్రవర్తి జననాటకము / కాలంశెట్టి గురువయ్యగారిచే రచియింపఁబడినది.- చెన్నపట్టణము : పమ్మి త్యాగరాయసెట్టి, 1914.

35, (1) p. :III. ;17 cm.

Record no. 187

Guruvayya, Kālaṃśeṭṭi

Purūravacakravarti Jananānāṭakamu / Kālaṃśeṭṭi Guruvayyagāricē raciyimpam̐baḍinadi.- Cennapaṭṭaṇamu : Pammi Tyāgarāyaseṭṭi, 1914.

35, (1) p. :III. ;17 cm.

Record no. 187

35 mm microfilm
Image placement: IA (IIA) IB IIB Date filming began:

సారస్వత నికేతనము

వేటపాలెం

పుస్తకము పేరు [illegible]

గ్రంథకర్త [illegible]

పుస్తకము సంఖ్య [illegible]

రాజారామమోహనరాయ్ లైబ్రరీ ఫౌండేషన్

వారి గ్రాంటుతో బైండింగ్ చేయబడినది

ఫోన్ : 22531

శ్రీ గజలక్ష్మి పేపరుమార్టు, లాలాపేట గుంటూరు-3

17019

శ్రీరస్తు.

17019

శ్రీమద్గురుదైవశిఖామణి

శ్రీఆంజనేయ పరబ్రహ్మణేనమః.

పురూరవచక్రవర్తి జననమాటకము.

Acc. No.

ఇది

సింహ్మపురంబను

నెల్లూరు నివాసుండనగు

కాలంశెట్టి - గురువయ్యగారిచే

రచియింపఁబడి,

చెన్నపట్టణము, పాతచాకలపేటయందుండు

పమ్మి - త్యాగరాయసెట్టిగారి

శ్రీరాజరాజేశ్వరీ నికేతన ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడి ప్రకటింపఁబడిరెను.

౧౯౧౪ సం.

ప్రకటన.

ఇవి మొదలైన సకల గ్రంథములు వలయువారు చెన్నపట్టణము పాతచాకలపేటయందుండు శ్రీరాజరాజేశ్వరీ నికేతన ముద్రాక్షరశాలాధికారియగు, పమ్మి - త్యాగరాయసెట్టిగారికి వ్రాసి వి. పి. పోష్టుద్వారా తెప్పించుకొనవచ్చును.

శ్రీరస్తు.

పురూరవచక్రవర్తి జనన నాటకము.

శా. శ్రీరాజితమై భరత ఖండంబున సిరులిలసిల్లును । ప్పార
వెలయు సిహ్మాపురి పశ్చ్యమభాగ నివాసుడు శ్రీ । కా
రుణ్యుండయఖిల దానవఘోరా కారులద్రుంచిన యా ।
ధీరుడు నిగమాద్రిలక్ష్మి శ్రీహరిదేవుని భజించెదన్ ॥

ఉ॥ దండియు పెద్దనపోతయ ధారుణినన్నయ భవభూతియ।
ఖండకవి భట్టయార్యుల కాళిదాసశ్రీ తిక్కనమాత్యు
లన్ । మెండుగ కృతులొనర్చిన మేధాత్ముల పాదయు
గళంబులన్ । నిండుమనంబున దలంచినేకథా ప్రసం
గంబు గావించెదన్ ॥

విఘ్నేశ్వరుని దరువు.

శరణు శంకరపుత్ర శరణువర శుభగాత్ర శరణుశ్రీ గణనాయకా॥ అనుపల్లవి॥ సురవందితామిమ్ము చేరినుతించెద । పరమ పురుష భక్తవరదపరిపాలన॥ శ॥ గజరాజవదన కవిఘనులా కాఘరణ । రజితగిరీశ నందనా । భజన జేయుదుమయ్యా భావంబునను విడక । సుజ[illegible] సుందరామూర్తి॥ శ॥ మూషకవాహన ముని[illegible]పోషణా ।

ఓసత్య సంచారణా । దోషాములను పారదోలినశ్రీవి। ఘ్నే శమిాపాముల వేమారుదలచెద॥ శ॥ వేదాద్రివాసుని సో దారిసుతుడా । మోదాముననను మ్రొక్కితి ఓదయానిధే మిమ్ము వర్ణించ నశమవునా । సాధు సజ్జనపుణ్య సరసూల నేలవే॥ శరు॥

ఇష్టదేవతా ప్రార్థనంబు.

దరువు-త్రిపుట.

వందనము గైకొనుము అంజనినంద కపికులచంద్రశరణు । వందనము గోవిందప్రియవర యాంజనేయా॥ వం॥ హరినిఅనుమతి బడచిసీఘ్రమే అంబుదెల్లను దాటిలంకను। జెరచిలక్ష్మిని దెచ్చివారికి జేర్చినపుడూ॥ వం॥ సురులు మునులును మిమ్ముబొగడిరి శేషశయనుని భక్తుడనుచు । కరుణచేసీ దాసుడనినటు కావవలయూ॥ వం॥ కవితలక్షణ మెరుగజాలను కలుషములు లెగజిమ్మికృతిని । భువినికీర్తిగ నిలుపవలయును పుణ్యపురుషా॥ వం॥ నీదుకీర్తిని బొగడు నంతటి నేర్పులను నాయందుగలవే । వేదగిరిహరి భక్తుడా నీవెలచియుండ॥ వం॥

క॥ గిరిధరుడగు నరహరి । శరణాబ్ధిని జొచ్చిభక్తి శేవకుడై శ్రీ । హరికంకిత మొప్పగించిన । వరకాలం శెట్టిగురు వయకపియనయర్థ॥

భటుని దరువు. దరువు నాటరాగము - ఆదితాళము.

చారూడు రాజసభకు చారా । జనుదెంచెనువడి । చారూడు రాజసభకు చారా॥ అనుపల్లవి॥ చారుడు అమితసుధీరుడు సకలవి।చారుడు చోరులభారమణంపుచు॥ చా॥ కోరామిాసంబు దీటుకొనుచు । పురజారులబట్టి । ఘోరా దండనల జెందించుచూ । సారెకునాసరి ధీరులెవ్వరని । మిారినటింపుచు కోరికెలలరగ॥ చా॥ సొగసుమెరయాగ పొగజుట్టి । ఝుళిపించుచుచేత । తెగువాగలగిన చరమును బట్టి । అగణితముగ ఆర్భాటముచేశ్రీ । నిగమాగ్రేశుని నెమ్మదిదలచుచు॥ చారూ॥

భటుని—ద్విపద.

వినుసభజనులార విన్నపంబొకటి ♦ మునువైవస్వత మనువురాజ్యంబు ♦ యేకచక్రంబుగ యేలుచుసంతతి♦లేక పోవుటకలిమి లేలనాకనుచు ♦ పుత్రయాగముజాయ బుద్ధినూహించి ♦ ధాత్రివశిష్టముని దనరునాశ్రంబు♦జేరిసాష్టాంగములు జేసినిలుచున్న♦వారికోరికెదెలసి వనవాసుడనియే♦ ఓరాజశేఖర వనితయునీవు ♦ కూర్మిమైత్రావరుణుల గూర్చియాగంబు♦గావింపుపదవులు గలుగుపొమ్మన్నా♦ భావించి వుత్తమా బ్రాహ్మణులబిలచి ♦ యాగంబుదలపెట్ట యామనువుభార్య♦రాగాతిశయమున రమణిమదియందు♦ ఆడబిడ్డనుగోర అగ్నిగుండమున ♦ యేనుఘుడియలకు యిళయను

కన్నె ♦ జనియించఘనచింత జెందిమనువు ♦ మునువశిష్ఠుని జేరి వినిపింపనతఁడు ♦ వడియజ్ఞశాలకు వచ్చియామనువుని ♦ తడయకశ్రీహరిని తగగూర్చిమరల ♦ మంత్రపాసనజేయ మహలక్ష్మివిష్ణు ♦ ప్రత్యక్షమయివారి భక్తికినిమెచ్చి ♦ పుత్రి కనుచేబూని పుత్రునిగాజేసి ♦ సుతునకుసామంబు సుతద్యుమ్నుఁడని ♦ సతిపతులకొప్పింప సంతోషమంది ♦ బాలచంద్రునివలె బాగుగాబెంచి ♦ భూపాలననొసగిన పాలించుచుండెడి ♦ అట్టిసుతద్యుమ్న రాజాజ్ఞనడచి ♦ ఘట్టిగాద్వారంబు గాయుచుటకుండ॥

రాజుకథ. తెర - ద్విపద.

శ్రీకరానందమై చెన్నొందుభువిని ♦ ప్రాకటంబుగ వెలయు ప్రతిష్టానపురము ♦ సూరుడై నేలెడు సుతద్యుమ్న మహారాజు ♦ పేరునొందితి జగములపిక్కటిల్లి ♦ నేనొకకార్యమును నెరవేర్పదలచి ♦ మానితంబుగసభా మంటపముచార ♦ స్నానసంధ్యాది అనుష్టానములదీర్చి ♦ నాణ్యభూషణవస్త్రానలంకృతుండనై ♦ మాణిక్యనవరత్న మకుటంబుబెట్టి ♦ ఆణిముత్యంబులు అమరుభుజకీర్తు ♦ యిరువంకధరియించి యింపులదీర్ప ♦ నరుదెంచితినిలక్ష్మి నరహరికృపను.

రాజుదరువు. మధ్యమావతి - ఆది.

కొలువుపూ శృంగారమవుధరించే । సుతద్యుమ్న మహారాజు । కొలువుపూశృంగార మవధరించె॥ నలవిపరిమెళాలంకృతుడై పరి - చెలులువెంబడి చామరములువీవ॥ కొ॥ కనకాంబరములు మెరయగాను । రాజేంద్రుడంత । దినకరశశికోటి దీప్తితోను । మునుపరిజనములుగనుగొని మొరలిడ । మనుపుత్రనయుడు మరిసంభ్రమున॥ కొ॥ భటులూ కైవారములు చెలుపా । నారీమణులు । నటనాగానములు వింతగసలుపా । పటుతరముగ ఆర్భాటముచేమరి । నటియింపుచు వేదగిరి నరహరియని॥ కొలు॥

ఇట్లునేతెంచి సింహాసనాసీనుండై సకల పరిజనంబుల గనుంగొని యిట్లనియే॥

రాజు. దరువు - నాట - అట.

క్షేమమా । సేవకులారా మీకు । క్షేమమా । నిమమును నిరతంబుసలిపెడి భూమిదేవతులారమీకును । కామితార్థములెల్లదొలుగక-కదిసిబంధువకోటికెల్లా॥ క్షే॥ హితులూ । సుతులు మీసతులూ । యతులూ । మానులుసత్యవ్రతులూ । అతిశయంబున వేదగిరి నరహరికృపచే బాధలేకను । పతితపావనులైనపరమ యతిగణంబులు మీకునెల్లా॥ క్షేమ॥

యిట్లురాజేంద్రుండు సకల పరిజనంబుల క్షేమాతిశయంబుల విచారించి రాజ్యానుకూల కృత్యంబుల నడుపుచుండెడి సమయంబున మృగబాధల బడనోపక మొరలిడిరి కాపులు యెట్లనిన.

యాలలు॥ రాజా మహారాజాపూజా - రాజవినుమార్తాండతేజా - రాజరాష్ట్రము నుండాలేమయ్యా॥ ఓసుతద్యుమ్న మహా॥ రాజ మామొరలాలకింపారే॥ రా॥ వనములోని మృగములెల్లా - వచ్చిసన్యాములను జెరచే - మనుజనాథా బ్రతుకాలేమయ్యా॥ ఓరాజచంద్రా॥ ఘనమృగంబుల ఘుర్వామణపారే॥ రా॥ మెలులుపులులు ఘీంకారమున - చలగిపశులా ద్రుంపాసాగే - యిలనునిగమాద్రీశునిసాక్షిగా॥ ఓరాజచంద్రా॥ నిలువలేము నీపాదములాన॥

ఇట్లు విన్నవించిన.

రా.—క॥ వినరోయి కాపులార । ఘనవ్యసనము విడచిమీరు గమలుడిసీఘ్రం । బుననేను నడవికేగియు । దునియలుగావింతు మృగ దుష్టులనెల్లన్॥

రాజు.—సీసపద్యం.

భటులారమృగముల బడగూల్పనడవికి । రంహుపొ, వలెవడి రణశూరులెల్లా । గదముద్గరబిండి వాలంబులన్ గొని । చరచాపబాణముల్ చాతబూని । హరిణాంకుశంబులు హల్ కట్వాంగముల్ । ధరియించిగజసూల ధారులయ్యి । ముసలతోమరబల్లెములభాకుధీరుల । వేటశునకంబుల వేగగూర్చి॥ గానతడవేల మృగముల ఘుర్వమణపి । కాపులకష్టముల్ బాపిమనము । నిలువకవచ్చెదము నిమిషంబులోన । చలగిఆయుధ యత్నంబు జేయుడింక॥

ఇట్లు ఆజ్ఞయొసంగిన భటుంహు వేటకారుల బిలచువిధం బెట్లనిన.

ద్విపద. అగసాలబొమ్మడా అటుకులతిమ్మడా ♦ మెగుబట్లనాగడా యానాదిపోలుగా ♦ దిగుదాయిచిన గంగదివిటీలమంగ ♦ తొగటిముత్యాలుగా దోమలకొండిగా ♦ మంచాలవెల్లుగా మద్దెలపుల్లిగా ♦ అంచుబోయిసపేర అంబటివీరడా ♦ పటుసాలెకాళడా పాములజోగడా ♦ యీటెలరాముడా యినుకొండశూరుగా ♦ కుమ్మరిగోపాళు గుడిగంటనరశిగా ♦ దొమ్మరిఅంకిగా దోర్నాలపాపడ ♦ తలవరిశరభడా తగుబెస్తబోయిగా ♦ వలలొడ్డుముతరాశి వట్లెళచంగా ♦ ఝెరుకలబోడిగా యాకరిపిచోడ ♦ పెరికెలగుండేలు పెదదిమ్మెఅడివిగా ♦ అందరుగూడి మీఆయుధంబులతోడ ♦ ముందుగారావలయు మనరాజసభకు॥

ఇట్ల భటుంహు విన్నవించిన సకలపరిజనంబులు ఆయుధయత్నంబున చేరగా.

రాజు.—దర్వు - నాటరాగం - అటతాళం.

వెడలేదా-వేటసన్నాహము-వెడలెదా॥ వెడలపొయ్యెద వడిమృగంబుల దడయకను దునుమాడిశరముల - బడయగూల్చెద నాదు భుజబలములను మీరెల్లగనుడీ॥ వె॥ శూరులు-శూరతశస్త్రధీరులు - భోరుకొలుపుచు ఖగమృగంబుల బారదోలుడి పరవకేగియు-ఘోరశరముల గూల

హైతును-సూరుడని జనులెల్లబొగడ॥ వె॥ పులులాను - శా
ర్దూలముల-మెలులాను - పొలుపుగను యదళించిపోరెదు-
భలియులాయుధ భీకరంబున - యిలనువేదాద్రీశుమహీశుని
ను-దలచినావెను వెంటరండి॥ వెడ॥

వ. ఆహా ఓయి ధీరులార రథగజతురగ సముదాయముతో మహారణ్యంబునం జొచ్చితిమి గాన మృగంబుల దునుమాడు సదుపాయంబు జెప్పెద వినుము.

రా.—ద్విపద.

సేననాయకులార శస్త్రాస్త్రంబుల - పూనియీ
విపినమున పొదరిండ్లజొచ్చి - బెబ్బులుల వెడలించి భీకరా
కృతిని - గొబ్బునకొందరా గిరులకెగదట్టి - నిర్భయంబున
నచట నివసించియుండు - దుర్బలమృగజాతి వోలుమిచ్చ
టికి - హారెవరహంబులు అచ్చటగుహాలన - చరియింపు
చుండును చింతలేకెపుడు - సింహ్మనాదంబులు చెలగొప్ప
జేసి - రమ్ముమెకములవెంట రణశూరులార॥

రాజు.—క॥ వినరోయి భటికులార । మన శేనలు
యేగిరదిగో మలలకునీఘ్రిం । బునవలలొడ్డెదు । ఘనవీరు
లు ముందువారి గదియగవలయున్॥

రాజు.—కంపార్థం.

వలలొడ్డి పరవకేగుడి । భలవంతులు నచ్చటచట
బారులుగీరక । నిలుపుడి నిరుపార్శ్వంబుల । చలగుచు

సిహ్మములబట్టి॥ చ్ఛేదించెదానూ॥ గజమొత్తముల - బేధిం
చెదానూ॥ పులులడ్డగించిబల్ పొదలందు భల్లూక - ముల
శరభశార్దూలముల శూకరంబులా॥ చ్ఛేధించెదానూ - గజ
మొత్తములా - బేధించెదానూ॥

రాజు.—ద్విపద.

యీవేశమనముయీ విపినంబుజొచ్చి♦కావరమృగ
ముల ఘనవరహంబుల ♦ భల్లూకమదకరుల బహుసింహ్మ
ములను♦కొల్లగావ్యాఘ్రిహ ఘోరశరభముల♦బడగూల్చి
తిమిదేహ బడిలికెనొందె ♦ నడవిలోకొలనులు నదులుమె
చ్చటనో ♦ తడయకనీగొప్ప తరువులనెక్కుడి.♦ పొడగాన
వచ్చును పోయియచ్చోట ♦ జలపానములుజేసి శయనించి
కొంత ♦ పొలుపొందపురిజార పోదాములెమ్ము॥

భ.—వ॥ రాజోత్తమా తమ ఆజ్ఞప్రకారము యీ వృక్షమును యెక్కిచూడగా యిచ్చటికి సమీపమునందుననే శృంగారకరంబగు గొప్పవనంబును దానిమధ్య రమణీయంబగు నొకకొలను బాసిల్లుచున్నది గాన దేవరవారి చిత్తానుసారముగ పోదములెమ్ము.

దర్వు - రేగుప్తి - ఆది.

వెడలిరి కుమారవనముజార - జలమూలు గ్రోల॥
వెడలిరికుమార వనమూచార॥ వెడలెను శేనలు పుడమిపొను
దువేటబడికాలొడను బహుశ్రమనొందుచు॥ వెడ॥ మందీ

మార్భలము వెంట నడువా - మహీవల్లభుడు - ముందూ
జను దేరేభటులూ గొలువా - అందముగను కొలనంతట
గనిగో - విందుడైన వేదగిరి హరియనుచూ॥ వెడ॥

ఇట్లు కుమారవనంబు ప్రవేశించి కొలనుల జలం బుగ్రోలినంత మాత్రంబున పురుషత్వంబును మాని స్త్రీ రూపధారులైన నృపాలుండిట్లనియె.

ద్విపద. యిది మహాశ్చర్యంబు వింతకార్యంబు ♦ యిదియేమిచిత్రమో యీకొలనులోన ♦ జలములుగ్రోలగా చయ్యనిపుడు ♦ గలియబూచినయట్లు గంధమయమాయే ♦ కట్టినదోవతి కనకపుచీరమ్యె ♦ పట్టినచలములు బలుసొమ్ము లాయె ♦ అంగీలుకంచుకం బాయెయిదియేమి ♦ పొంగుచు కుచములు పొడచెవక్షమున ♦ తిరుమణిచెడినుదుట తిలక మైనిలచె ♦ పిరుదులగ్గలమాయె పెనుదొడలుగలిగె ♦ కలువ నేత్రములాయె కటిసన్నమాయె ♦ చలగిసిరమునకురులు జీరా డసాగె ♦ మగపోలికెలుచెడి మరునిగృహమాయె ♦ దిగనాడి తినిపురష దివ్యరూపంబు ♦ యిఖపురిజేరినాయిల్లాండ్లతోడ ♦ మొఖమెత్తివారితో మాట్లాడగలనా.

దర్వు - బ్యాండు - ఏకతాళం.

యేమిచిత్రమో - నానోముఫలితమో - భామనవు
టవనములోన బ్రహ్మలిఖితమో॥ అనుపల్లవి॥ వింతలా
యెను - మది - చింతలాయెను - నే - కాంతనవుట పూర్వ

జన్మఖర్మమాయెను॥ యేమి॥ జలముగ్రోలగా - నే - కొలను
జారగా - కలనుగన్న విధముదోచె కపటమెమోగా॥ యే॥
మోసమందితి - యెట్టి - గాసిజెందితి - శేషశయన వేదశైల
శరణుజొచ్చితి॥ యేమి॥

ద్విపద. జయరమారమణ జయపాపహరణ ♦ జయ సత్కృపాలోల జయభక్తపాల ♦ జయపత్యసంచీల జయల క్ష్మీలోలా ♦ జయశంఖచక్రధర జగదేకవీరా ♦ జయదనుజకుల హరణ జయశేషశయన ♦ జయరమాగోవింద జయజయ ముకుంద ♦ యీప్రొద్దునేవెడలి విపినంబుజొచ్చి ♦ పాపవు మృగకోటి పంజ్తులదునిమి ♦ దాహంబుగొనికొలను డావు కేతెంచి ♦ ఆహాహాయీజల మందినంతటలోన ♦ స్త్రీరూప ధారులై శేనలుమేము ♦ ఘోరదుఃఖముజంద కారణంబేమి ♦ అవురయిదివింతకార్య మేమనగవచ్చు ♦ దైవకృతమిదిదప్ప డాయెనకటా.

సుగంధివృత్తము.

శ్రీముకుందదానవాంత - శ్రీనివాస కేశవా। మా
మొరాలకించిబ్రోవు మత్స్యరూపమాధవా। కామజనక
శేషశయనకామితార్థమియ్యవా। పాహివేదశైలవాసపరమ
పురుషశ్రీహరే॥ ౧॥ దేవదేవనాదిమూర్తి దివ్యరూపధారణ।
నీవెలోకలోకమెల్ల నిండిగరుడవాహన। బ్రోవనితర దిక్కు
యెవరు భక్తకోటిపాలన। పాహివేదశైలవాసపరమపురు
షశ్రీహరే॥ ౨॥

ఇట్లు సేనాసమూహంబుగ స్త్రీరూపధారులై సుత్ద్యుమ్నమహారాజు యిళాదేవియను నామంబుధరియించి దాసి పరిజనంబులు కందమూల ఫలంబుల భక్షింపుచు స్వేచ్ఛావిహారులై విపనంబున చంచరింపుచుండిరంత.

యిళాదేవి.—దర్వు - మధమావతి - అట.

రారేపోదాము - రామలార - రారేపోదాము॥ అనుపల్లవి॥ రారెపోదరెండ్లలోదూరి సయ్యాటలు - చేరియాడుదాము చెలియలారమనము॥ రారే॥ సఖులారవినుము - కిలకిలగూయు - పికమూలరవము -శుకచారికములెల్ల చూడుచ రొదలుచేయ - మకరధ్వజుని పోరుమదిసోకనాయెను॥ రా॥ తరులందుజొచ్చి- మంచిమంచి- విరిసరులగూర్చి॥ మరవైరి వేదాద్రినరహరి యురమున - ధరియింపమనకోర్కె- దరిజేర్చు యిఖలేచి॥ రారెపోదాము॥

కందార్థము. కలకంఠి తరులమీదను। పొలుపొందగ వెలచియుండు పూమధువులగోని। బలుమత్తభృంగంబులు। చలియింపక వచ్చెచూడు॥ జలరూహనేత్రి॥ ఓర్వగగలనా। వరశుభాగాత్రి॥ ఫలరసములను యింపలరాగ భుజియించి। కలికికోవెలగుంపుగదచె నదిగోచూడు॥ జలరూహనేత్రీ॥

క॥ చపలాక్షులారసుందర। విపినంబున నరయనరయ వింతలుగనుమా। అపరిమితమైదోచెను। విపరీతమలయమారుత మీవగసాగె॥

దర్వు - హిందుస్తాని - తోడి - అట.

కనరే వనశృంగారమూలా। కనకాంగులార యీ కాంచనతరులా॥ కనరే॥ మల్లెమొల్లలు జాజివిరులూ॥ అల్లాపొగడపొన్న అరవిందతరులూ॥ కన॥ మందార పున్నాగములనూ। సుందారిగోజ్జంగి చంపాకములనూ॥ కనరే॥ మరువంపుగుములివిగో తరుణీ। మరవైరి విహరించువేదాద్రిగిరినీ॥ కనరే॥

యాలలు. అంగానమణులార వనము - శృంగారంబు జూచినారా - పొంగుచు పూలందిగోయారే॥ ఓచెలియలారా॥ సంగీతా నాట్యములు సలుపారే॥ ౧॥ మోడూకోవేలాలుగూయు - పండువెన్నెల ప్రబలిగాయ - నిండుమనను వికలామాయానే - ఓ - చెలియలార - రండువెంటా వెరపువోచాను॥ ౨॥

సీ॥ సఖులారవనములో సంచరెంచుటెగాని। సుందరపురుషునిజూడనైతి। పక్షిజాతులబట్టి పలికించుటేగాని। సరసునిగనివార్త సలుపనైతి। చిలుకలముద్దాడి చలగుచుండుటెగాని। నాతిపురుషునిమోవి నానవైతి। బలుమలయజంబులబట్టి పెనగుటెగాని। వీడైనవిభునితో గూడనైతి॥ గానిపొదరిండ్ల శయనింపగంటెగాని। పురుషునిచేనలచి పండనైతి। పాపిమారునిపోరు ప్రభలమాయె। ఏమిచేయుదు నింక వెలమలారా॥

కందార్థము. దినకరుడస్తమించెమరి । ఘనశోడశ కళలుతోటి గదలెనుచంద్రుం । మనుపవనుమతోడై । మన మును గరుగంగజే । మదియేమెచెలియా । సుందరవిభునిదే శరతిగలియా॥ కనకాంగులారనను కాపాడరెమీరు । చన టిమారుడు పుష్పశరము శరములివ్వగసాగె॥ మదియేమె చెలియా॥

వ॥ సఖీమణులార శుకగమనుండగు మకరధ్వజుం డు జేయు మనోవికలంబుల మోహుంబులై దోచుచున్నవి గాన చల్లని మలయమారుతములకు వుల్లాసముపొంగ గొబ్బికోల్లలాడుదము రండుపుల్లాబ్జ నేత్రలార॥

గొబ్బిపాట. గొబ్బియ్యల్లో గొబ్బియని చేడ-ల్ల యుబ్బుచు గొబ్బాడరే గొబ్బియ్యల్లో॥ అనుపల్లవి॥ గొ బ్బియ్యల్లో - గొబ్బిదట్టిన వారికెల్ల గొప్పకుశము లమ రునే॥ గొబ్బియ్యల్లో॥ గొబ్బియ్యల్లో - గొప్పకుశము లమ రిన ఫలము విప్పిచప్పవె అక్కరో॥ గొబ్బియ్యల్లో॥ గొబ్బి యల్లో॥ విప్పిచప్పగనేల పురుషులు ఒప్పికౌగళింతురే॥ గొబ్బియ్యల్లో॥ గొబ్బియ్యల్లో - కౌగళించిన ఫలమాదే మోకాంతరో వివరింపావె - గొబ్బియ్యల్లో॥ గొబ్బియ్యల్లో పూజింపదగినట్టిధాత్రి పుత్రులాను బడయుదురె - గొబ్బి యల్లో॥ గొబ్బియ్యల్లో॥ అంతపుణ్యమె వేదాద్రీ శ్రీహరి నికృపయుండగ - గొబ్బియ్యల్లో॥

బుధుని.—ద్విపద.

వినరోరిప్రియశిష్య వినుమునాకథయు ♦ గనటయి తనాగన్న కమలాక్షితార ♦ జనకుండు చంద్రుడు జగదేకవీ రుండు ♦ మనమునుల్లాసుడు మహికీర్తిపరుడు ♦ భువిలోన నాపేరు బుధభగవంతుడ ♦ నవగ్రహములలోన నరయంగ మేటి ♦ యోగునట్లునుద్దేశ మందిశ్రవిష్ణు ♦ భగవంతుడను గూర్చి భక్తిచేతపము ♦ శుభముగా సలుపుచు స్థిరమనం బునను ♦ విభుదాశ్రమంబున వేడుకలోనుందు.

దరువు - శహాన - అటతాళము.

నారాయణహరే - నగధరశ్రీహరే - గరుడగమన శౌరి॥ అనుపల్లవి॥ మాధవగోవింద మదనజనహరే - రాధా రమణపాహి।నా॥ శంఖచక్రాధర, శేషశాయనహరే-పంకజా క్షపాహి॥ నా॥ మురహరికేశవ ముకుందనిగమాద్రి - నర హరి నమోనమో॥

క॥ ఓన్నమోనారాయణశౌరి । ఓన్నమో అచ్యుతానంద
వైకుంఠవాస । ఓన్నమో కమలనాభ । ఓన్నమో
గోవిందకేశవా । ఓన్నమో మాధవా॥

వ. సేవకా శ్రీమహావిష్ణువును గూర్చి తపంబాచ రించు సమయంబాయెగాన పుష్పఫలపత్రికల గొనిపోవ లయు వనంబునకు బోదమురమ్ము.

బుధుని॥ గీ॥ యింతులెవరోగాన యిన్నాళ్లనుండి! వింతగాయున్నది యిదియేమోనేను । కాంతు లెవరులేక కాననమున । సంచరించుటవీరి చరితమేమో॥

ఉ॥ పన్నగ కిన్నెరయక్షుల ప్రౌఢల సిద్ధసరోరుహాక్షులన్ ।
యన్నగ మేనకయూర్వసి యప్సరసస్త్రీల రంభయాదిగన్ । కన్నెలకుమించి వెలంగు కాంతలనుజూడ విచిత్రమయ్యె । మున్నెన్నడు యిట్టిసుందరముదితల గానగంటి యిప్పుడున్॥

ఉ॥ జూచితి రోహిణి భారతి జూచితి శశిదేవి అరుంధతిన్ ।
జూచితి హాల్యనులక్ష్మిని జూచితి అనసూయరతిసతిన్ ।
జూచితి పార్వతిదేవిని జూచితి బహునిర్జరాంగనల ।
జూచితి యిట్టిసుందరుల జూచుటదుర్లభమెట్టివారికిన్॥

దరువు - బ్యాండ్ స్వరం - యేకతాళము.

యేమిచిత్రమో మున్నెన్నడు గాన - యేమిచిత్రమో॥ యేమిచిత్రమో రామములోయీ - భామలగననా భాగ్యఫలితమో॥ యే॥ వింతయేమిది యిదియేమోబహు-వింతగున్నది॥ యే॥ వింతగనున్నది విపినమునందున - కాంతలుండుటకు కారణమహహా॥ యే॥ పతులులేకనూ - యెటువచ్చిరోగాని - సతులురాకనూ - హితమతితోనే వివరమడిగెద - క్షితినివేద గిరిశిహరి మహిమో॥ యేమి

బుధుని.—ద్విపద.

మానినీమణులెవరో మగవారులేక ♦ కాననమున దిరుగ కడుసోద్యమయ్యె ♦ ముదితలలావణ్య ములనెంచి చూడ ♦ విధియెట్లుసృజియించె యిట్టిసుందరుల ♦ యివ్వనంబులనెల్ల వీక్షించితినివీరి ♦ యవ్వనకాంతులు వెదకిన లేవు ♦ గిరులెల్లనలయక తిరిగిచూచితిగాని ♦ గరితలకుచగిరులు గంటిసరిరావు ♦ పున్నమచెంద్రుని పొడగంటినిష్టతో ♦ కన్నెలముఖశోయి గాజాలడతడు ♦ వికసించుతామరల వీక్షించితినిగాని ♦ సుకుమారినేత్రముల జూడసరిరావు ♦ అందముగవిహరించు అళిమూకలనుగంటి ♦ సుందరాంగులకురుల సొగసెన్నరావు ♦ తొలకరిమెరుపుల తళుకుచాయలగంటి ♦ కలకంఠులమేను కళలకురావు ♦ పలుమారుహంసల పాలించితినిగాని ♦ నళినాక్షిఒయ్యారి నడలసరిగావు ♦ నారిమణులబాగడ నలవియేగాదు ♦ వీరితో భాషింప విధమెట్లుగలుగు ♦ చలగితపములుచాయ సాలించివీరితో ♦ గలచియుండినమోక్షంబు గలుగునకటా॥

వ॥ అయినను యీ మచ్ఛ్యకంఠుల హెచ్చరించి జచ్చర యొకముచ్చటాడెదను.

దర్వు-బ్యాండ్ స్వరం - యేకతాళం.

చానయెవ్వారే - హంస - యానలెవ్వారే - కాననమునసుండుటేమి కాంతజప్పవే॥ చా॥ సుందరాంగిరో

రా - కేందువదనరో - యిందుసంచరించుటేమి - మంజు
గమనరో॥ చా॥ జనకులెవ్వరే - కన్నజననియున్నవ్వరే-వనిత
లార పరిణమొందు వరుణులెవ్వరే॥ చా॥ పురముయెక్కడ-
కాపురముయెక్కడ - తరుణులార స్త్రీలుయుండ తగునయె
క్కడ॥ చా॥ యెందుబోవనూ - మీ - రిందురాకనా
అందమైనవేదశైల హరియునాజ్ఞను॥ చాన॥

క. కలికేమీపురమెయ్యది । తలిదండ్రులు విభులులేక తరు
వులవనమున్ । చలియింపక విచ్చలవిడి । నలుదిక్కుల
దిరుగుటేమి సంగనలార॥

ఇళాదేవి.—ద్విపద.

వినుపురువరత్నమా విధమెల్ల దెలిపెద ♦ ఘనచం
ద్రవంశజ కులపావనుండ ♦ ప్రాకటంబుగ వెలయు ప్రతిష్టా
నపురము ♦ మేకచక్రంబున యేలుచునుండెడి । సుతద్యు
మ్నమహారాజు సూరుడనుపేరు ♦ హితులు మంత్రుల
గూడి యుండునసమయమున ♦ మృగబాధనోపక మొరలిడె
నకాపులు ♦ నఘములకేతెంచి నాచేనతోడ ♦ వేటాడిఅల
సి బహువేసట జెంది♦ నిటలాక్షుసతిశాప మొందినకుమార♦
వనమధ్యకొలనకు వచ్చిజలపాన ♦ మునుజేయ శేనసమూ
హంబుగాను ♦ స్త్రీరూపధారులై సిగ్గునుజెంది ♦ యీరా
మమునమధ్య విహరింపుచును ♦ ఫలకందమూలముల
... ఇళదేవియనునామ మింపుగధరియిం♦

చి ♦ కాలంబునొకతీరుగా గడుపుచుందుము ♦ చాలించు
మాతోటి సఖ్యమేమిటికి ♦ పూరుపేరులేక ఒంటిగానిటుల♦
చేరివచ్చుటతగదు చోరురీతి॥

కందార్థములు.

చోరుడనని యెంచకు। నారీహిమదామముద్దు నంద
నబుధుడన్ । కోరికనొకటెంచి యిచ్చట । చేరుకతప మా
చరింతు॥ చెంచాలనేత్రి । నాపై ప్రేమ॥ నుంచావెమైత్రి॥
సారసాక్షినాతో చనులిచ్చిమనచిన । కూరిమి నీకోర్కె
కొనసాగజేసెద॥ చంచలానేత్రి॥

విధివశమున యిటులైరని । మదినెంచక నిండియు
న్న మమతయుతోడన్ । వదలక వెంబడివచ్చుట॥ బుధ
భగవంతుడనుచు । భూలోకపూజా॥ తగునటరనీకు॥ తా
రాతనూజా॥ పొదరింటశయనించ పోదాము రమ్మనుచు ।
మదనవికారమున మరిమార్పై కొనుట॥ భూలోకపూజా॥

సంవాదము.—సీ. యిందీవరాక్షినీపొందు కోరితి నేను।
తపమొంది బహుకీర్తి ధరణిబొందు । అద్దంపుచెక్కిళ్ల
ముద్దాడనియ్యవే । ముక్తికాంతనుగూడి ముద్దుగొనరా
కుచకుంభములబట్టి గోరంటనియ్యవే । పట్టరహరిపాద పద్మ
ములను । కదసిప్రేమనుసీదు కౌగిటజేర్చవే । కమలగర్భుని
సేవగదియగూర్చు । పడతిక్షణమైన నీప్రక్కబండనియవే ।
పంకసీక్రమంబెయోగిబుధమండలమున । యెంతవేడినయింత
పంతమేల । వేడివేదాద్రిహాని గూడుశుభము॥

సంవాదము.—దర్వు - బ్యాగ్ - అటతాళం.

రావె చెలియా రతికేళిగలియా । రావె చెలియా॥ రా॥ పవనసఖుని దుడుకులకు - నీపాలబడితి నీలవేణి॥ రా॥ రాను పోరా । శశి రాజకుమార॥ రా॥ మునివై తపమాచరింపుచు మగువలనుగోరంగతగునా॥ రా॥ చంచలాక్షి । కరుణించు । మనసుంచి॥ రా॥ పంచశరుడు బాణముల యదలించిపొంచి నవ్వజేసె॥ రావె చెలియా॥ పదరాబోకు యెదిరించిరాకు॥ రా॥ మదనజనకుండైన శ్రీనిగమాద్రినిలయుని భక్తవర్యా॥ రానుపోరా॥ రా॥

బుధుని॥ గీ॥ కామకేళినిగూడి కలసిమెలసి । రతిపుపరతి సమరతులదేలంగ । చెలియనాతోడనీ ఒక్కక్షణమునైన । కూడకుండిన ప్రాణంబులూడిపోవు॥

యిళ॥ గీ॥ కామినీతోడ రతులుసలుపుమనుచు । ప్రేమలూరంగ పలుమారు పలుకదగునే । చేయుతపము వదలి స్త్రీలతోనిట్లు । సల్లాపమేటికి జరుగుడింక॥

సంవాదము.—దరువు - నాదనామ - ఆదితాళము.

చందనగంధిరో పొందుకోరితి - సంధియమేలనె భామా - నా - యందు నుంచవేప్రేమా॥ చంద్రతనయ గోవిందవ్రతుడవై - సుందరి పొందులుగోరా - ముక్తి - నొందలేవు పోపోరా॥ చం॥ సక్కరబొమ్మరో చెక్కిలినొక్కుచు - మక్కువదీర్చవె బాలా - నను - గ్రక్కునగూడవదేలా॥ చరి॥ సరసపుపలుకులు చలుపుచువచ్చేవు - పురషముఖ్యతగదోయి - నీ - బిరుసుతనము మానోయి॥ చం॥ కమలనేత్రి నీకరుణొసగియునా - భ్రమనుదీర్పవే చానా - యిది సమయము మదగజయాన॥ చం॥ సమయమైన శ్రీనిగమాద్రీశుని - సత్కృపనొందు పోవోయి - నీ - భ్రమనుంచకు నాసామి॥ చం॥

బుధుని.—ద్విపద.

యిలనాగపలుమారు వేడుకొన్ననుగాని ♦ కలుగదె నీప్రేమ కాసంతనైనా ♦ ననుగూడినను లోక నరనాయకుండైన ♦ తనయునిగలుగు భూతలమెల్ల నేలెడు ♦ అటుమీద స్త్రీరూప మణగినిజరూపు ♦ తటకునగలిగెడి తగుయుక్తి దెలిపెద ♦ మదవతినన్ను సామాన్యుడనియెంచకు ♦ బుధ భగవంతుడ భూలోకపూజ్యుడ ♦ మహనియ్య యక్షసుర మనుషవర్గములు ♦ గ్రహగతిజాలదనికొనియాడుచుందురు ♦ నీకు తెలియని దేమి నీరజాక్షిరో నన్ను ♦ జోకతోడుతరతుల చొక్కించుమబలా॥

యిళ.—ద్విపద.

మండలాధిపనీదు మాటనిక్కముగాని ♦ పుంసుపూరు బాసి విధివశంబునను ♦ ఆడరూపమునొంది యడవులయందు ♦ గోడుజెందుచుకొండ గుహాలసంచారులై ♦ ఫలకందమూలముల భక్షింపుచుంటిమి ♦ పలుమారుమానెంట

బడివేమున్న ♦ ఫలమేమిలేదు నిష్ఫలమైపనికి ♦ వలదు నీష్టముబొందు పోవలదు యిచట॥

యాలలు - సంవాదము.

కాంచనాంగి సోదరిండ్లలో । కలచిరతులాగూడిన న్నూ । మించి ఓలాలాడించగదవే । ఓ । చంచాలాక్షి । పంచశరుని పాలాద్రోయాకే॥ కాం॥ ధీరానీవిచారమొంద సారమేమిమారాకారా । కోరనన్నూ మేరగాదోయి । ఓ తారాతనయా । సూర్యచెంద్రులుమెచ్చేనటఓయీ॥ కాం॥ మెచ్చారనుచు పలుకాదగునా । మెతరోనాకోర్కెదీరా । ముచ్చటాడిముద్దూనియ్యావే । ఓ మత్స్యాకంఠి । హెచ్చె నీపై మోహతాపాము॥ కాం॥ యింత పంతామేల బుధ భగవంతా వినుకాసంతాపనికి । సంతోషించి సరసామూడేవు । ఓ । చంద్రాతనయా । కాంతలాపై కసరునుం చాకు॥ కాం॥

సంవాదము.—కందార్థములు.

పలువిధముల ప్రార్థించిన । కలుగదెతరలాక్షిప్రేమ కాసంతైనక । వలనొప్పస్వస్వరూపము । చెలియ యిప్పించెద ఖ్యాతిజెందేవు॥ రాజ్యాధి పదవూలందేవు॥ జాలమేల మరుపాలద్రోయక నీలవేణి నన్నేలినకీర్తి॥ జెందేవు॥

దేవానీమృదుచర్యలు । భావించితిగాననాదు భావముకొప్పెక । గావున స్త్రీరూపంబిడి పావనముగజేయు

సమూపాయము॥ బోధించినన్నూ గాయుము॥ యీవేళను నీయిష్టముకొప్పెద । దేవనీచపుజన్మముదోలుగూపాయము బోధించినన్నూ గాయుమూ॥

బుధుని॥ వ॥ ఓయిళాకన్య నామనోభీష్టంబు దీర్చితివేని నేను మండలాధిపత్యంబును బొందులోపుల నీవు సంభవించియుండు స్త్రీరూపంబిడి పూర్వ పురుషరూపంబు ధరించెడి సదుపాయంబు జెప్పెద వప్పవె కప్పూరగంధి.

ఇళా॥ వ॥ బుధభగవం వామది నంతసంబాము యీవిభుదాశ్రమంబున మీరుండుపర్యంతంబు నన్ను కులకాంతగనేలెదనని ముమ్మాటికి వక్కాణింపు ముక్కంటి సాక్షిగా

సంవాదము.—జంపె.

నన్ను తాంగిరొనన్ను సఖునిగానేలిన । నిన్ను విడనని బాసలెన్నాదనులేమా॥ సం॥ యెన్నాళ్లవరకు యిచటున్న పరియంతంబు । నన్నువిడనని ప్రమాణమూను ముందుగనూ॥ స॥ అష్టదిక్పాలకులు హరులు సురులును సాక్షి । యిష్టదైవము సాక్షి యిందీవరాక్షి॥ స॥ స్వీయముగను వేదాద్రిశ్రీహరియుసాక్షిగ । వరసత్యధరుడవనిక్షిప్తిని సాధా॥ స॥

సంవాదము.—సీసపద్యము.

సఖియరోనీప్రాణ సఖులనుగూడుక [illegible] టను రాజవదన । జీవితేశ్వరయాజ్ఞ సిరసావహించితి ॥

Acc. No. 17019

పర్ణశాలకుబోవ పంకజాక్షి । పణతిరో నీభాగ్య ఫలమేమి జెప్పను । నీవాడవగుటకు నీలవేణి । దైవానుకూలంబు దప్పదాయెనుస్వాతి । చినుకుముత్యం బయ్యె చలగురీతి । యినుముపసరునసోకి కనకమైనట్లు । చెలియ నీపుణ్యంబు జెప్పనశవే । పుసిరికెలు అడవిలో వుండినప్పటికిని । సముద్రముప్పుకు సంమంధమైనరీతి॥

యిట్లు యిరువురున్ను పర్ణశాలకేతెంచి నచ్చోట నొకకేళికాగృహంబొసర్చి రతిక్రీడావినోదంబు సల్పిరెట్లనిన.

సంవాదము.—దరువు - జాసళీ - అట.

మగువవిరిపాన్పుపై రమ్మీ - నీ - బిగువుగుబ్బలు నాయెదగుమ్మలెమ్మీ॥ మగు॥ చిగురాకు విడెమందుకోమ్మీ మగవారికిని యింత మరులేలలెమ్మీ॥ చిగు॥ సుకుమారినను కౌగళించు-ఆ-మకరధ్వజుడునిందు మనమునొప్పించు॥ మ॥ యిఖతడవుయేల ఆత్మేశ - నీ - వికసిత ముఖముద్దులిమ్మీ ప్రాణేశ॥ చిగు॥ పుపరతి సమరతులదేర - నీ - వపరిమితా సౌఖ్య మందావే బాల॥ మగు॥ కృపనేలుతనువు నీసొమ్మీ మరు - తపనకోర్వయధరా మృతపానమిమ్మీ॥ చిగు॥ కలకంఠినసురతుల గలియ - నా - వలపుగేరెనుయిందు శయనింపుచెలియ॥ మగు॥ అలవేదగిరిహరి కృపను - భూ - తలమేలెపుత్రుని ధరబొందగలను॥ చిగు॥

వ॥ యివ్విధంబున యిరువురు ప్రేమాతిశయంబున రతిక్రీడా వినోదంబుసల్పుచు నన్యోన్య సంప్రీతితో

వర్తింపుచున్న కొంతకాలంబునకు యీశ్వరానుగ్రహంబు వలన ఇళాకన్య గర్భంబుదాల్చె నెట్లనిన.

ఇళా.—ద్విపద. చెలులారయిదిమహా చిత్రమైదోచె ♦ తెలనెలబారెను వెలదినామోవి ♦ చిరుచమటలనుగ్రమ్మె జిలజిలమనెమేను ♦ గరితరోక్షుణ్ణమైన గమలంగజాల ♦ పాలుమాలికెదోచె ప్రక్కయింపొందదు ♦ బాలరో మంటిపై బారెనామనసు ♦ ప్రేమగలిగెనుచూడు పుల్లటినీటిపై ♦ భామరో నల్లనం బాయెకుచగవలు ♦ కనులు తెలుపెక్కెను కటిస్థూలమయ్యె ♦ పణతిరో బూడిదె పైవాంచగలిగే ♦ మాసమాయెనో లేదొ మరిరుచులుపొందవు ♦ స్వాసమగ్గలమాయె సఖియోర్వలేను ♦ భామరో మీకన్న బాంధవులు యెవరు ♦ యేమిజెప్పనుగర్భ ఖేధకోర్వజాల.

దరువు - ముఖారి - ఆది.

అమ్మమ్మా యిఖతాళలను అడుగులు తడబాడ సాగె - కొమ్మముద్దులగుమ్మా యోర్వనెమ్మది చెయిబట్ట రమ్మ॥ అ॥ సంచితాప్రారబ్ధాములను యెంచిచూడయువతి వశము -- మించుబోణు లారయొక దోటుంచరమ్మ గదలకుంట॥ అ॥ ఆడజన్మమైనందుకు యీగోసుజంద వలచెవుడమి -చేడెలారవేదాద్రీశుని వేడరమ్మముసుపుగట్ట॥ అమ్మ॥

ద్విపద. విరిబోణులారనే యిన్నివిధంబుల ♦ మొరలిడితినిగాని ముద్దుమోమున్నో ♦ ననుముకలకలబారె నడ

రేపడలెల్ల ♦ బడలికాయెను దేహభారమైదోచె ♦ గర్భము నయిదియేమొ గదులంగసాగె ♦ నిశ్చయంబుగ మీరు నిట్లుండ డదగున ♦ యేనీటస్నానంబు వేగగావించి ♦ చానగోమిరియ ములు చారందియివ్వరే ♦ సందడిచాయక సరగుననటుగా యి ♦ సందుల ద్రిప్పరే నాయిలయేల్పులకు ♦ మ్రొక్కి ధూప మువైచి ముడుపులుగట్టి ♦ గ్రక్కున మీరునను గాపాడ రమ్మా॥

దరువు - పున్నాగ - అటతాళం.

తరమాయె యీబాధ ధరనిల్వలేనమ్మ తల్లులార మీరు - శరణంటి దయతోడ చేపట్టరే కల్ప వల్లులార॥ అనుపల్లవి॥ గర్భమున మరిమారి గదులంగసాగెను గరిత లార - ఓ - యబ్బబ్బా క్షణమోర్వ యాదరించరెనన్నా అతివెలార॥ త॥ ధరను శ్రీనిగమాద్రి నిలయునిమీరెల్ల తరుణు లార-పరిపరివిధముల ప్రార్థించరారమ్మ పడతులార॥ త॥

ద్విపద. అలివేణులార యొక అవక్షణమైన ♦ నిలు వంగజాలనునిఖయేమిచేతు ♦ నెలలుపూర్ణంబాయె నెలతరో మీరు ♦ తెలబాయెలింగువ తేలైనకస్తూరి ♦ మోడిపిప్పళ్లు రామ్మ మిరియాలు సొంటి ♦ తాడిబెల్లముమేలు తగుకర క్కాయలు ♦ వస సన్నరాష్ట్రంబు వాయువిడంగముల్ ♦ మాచికాయలుకొన్ని మరిజాజికాయలు ♦ అక్కలకరను మేలు యగుకటుకరోహిణి ♦ సొక్కమైనట్టిబహు సురుచు

894.8132 పు

గోరోజనం ♦ కాయంబునకుమెన్ని కావలసియుంచునో ♦ జేయింపరె శ్రద్ధ జేకొనినాకు ♦ పరిజనంబులుమీరు పాటు బడకున్న ♦ పరులెవ్వరిచ్చట పలుకదిక్కెవరు.

వ. అని గర్భవేధనకు సహింపకున్న చెలులు పకా కొకరు యిట్లనిరి.

క॥ ఇళదేవి ప్రసవించెడి । నెలలయ్యె ఘుడియలిపుడు నెల
తకునిండెన్ । బలుభార మొందుచున్నది । చెలియకు
నుపచారక్రియలు జేయగవలయున్॥

వ. ఓ కన్యలార యీసన్నుతాంగిని బహువ్రన్నత ముగ ప్రసవింపజేయుదను రండు యిచ్చట కేగనుండని పలికి వెండియు.

దరువు - శ్రీరాగం - ఆదితాళం.

పుదంబుంచెనమ్మా శిశువు యివిదలార - మీరు - పదిలముగ బట్టరమ్మా పడతులార॥ అనుపల్లవి॥ ఆకుమడు పులందివ్వరె అతివెలార - యీస్త్రీకి ముడుపులుగట్టరమ్మా సుదతులార॥ పు॥ అల్లివేదశైల హరిని అతివలార - మం చి - మల్లెలా పూజింపరమ్మ మగువలార॥ పు॥

చెలుల.—ద్విపద.

చెలులార బాలింత శయనించియున్నది ♦ తలకాం గుగట్టరే తరలాక్షిబిడ్డకు ♦ కలినీళ్లుజల్లిమరి కంచంబుదట్టి ♦ చెలగి బాలునిబొడ్డు సీఘ్రంబెగోసి ♦ జలకంబులాడించి

తిలకంబుగీర్చి ♦ చెలువొప్పతొట్లలో శయనింపజేసి ♦ జల
జాక్షులెల్లను జేరియావేళ ♦ జోలలాడించవలెనమ్మ బాలు
నిపుడు.

లాలిపాట. లాలిమన్మదకారుడానాయన్న । లాలి
ణ్యగుణశీలుడా । లాలిచెన్నొందుకీర్తి । పురూరవ । లాలి
శ్రీచక్రవర్తి॥ అనుపల్లవి॥ కరపాదముల రేఖలు । యీబిడ్డ
కనులు నీరజదళములు । సురపొన్నవాభిబోలు । యీబిడ్డ
సుందరంబెన్నదరమే॥ లా॥ కురులు నీలాలుసరులు । యీబిడ్డ
యురము యుపరంజకళలు । సిరము పొంకముజూడరే । కొం
డవ । మరుడనగ వచ్చుయితని॥ లా॥ అలివేణులారరారే ,
పుయ్యాల । పలుమారు నటుయూచరే । జలకంబులాడిం
చరే । శిశువునకు । తిలకంబు నటుదీర్చరే॥ లా॥ యిసువక
నుపోరుబెట్టె । యిదియేమొ । బిసరుహనేత్రలార । కసరు
నీళ్లదియ్యరే । సిరమున । ముసుకు చక్కగదీర్చరే॥ లా
యేడవకుయేడవకురా । చిన్నారి । మూడలివిగోయిచ్చెద
మోడిజేసినకన్రెలు । నిన్నిపుడు జూడపరిహాసింతురు॥ లా॥
జూచివాడదుగోవచ్చె ॥ నాతండ్రి । దాచిపొమ్మనిచెప్ప
ద । పాచిదాగటుబండర । తొట్లలో పూచి జోలలుబాడెద॥
లా॥ అల్లవేదాద్రియందు । శ్రీలక్ష్మి । వల్లభుని కరుణవల
న । పల్లవాధరనోముచే శంభునకు ప్రతిబింబముదయించె
ను॥ లాలి.

సంధి.—వ. ఇట్లు సకలోపచారంబుల దినదినంబుని
వృద్ధి చెందునిపగిది పోషింపుచుండ అయిదవ సంవత్సరం
బున బుధభగవంతుండు పురూరవచక్రవర్తికి అక్షరాభ్యా
సంబుజేసి నాలుగువేదంబులు ఆరుశాస్త్రంబులు పదునెని
మిది పురాణంబులు ధనుర్బాణ విద్యలాదిగ బోధించి పిదప.

బు॥ క॥ వినవేయిళకన్యామణ । తనయునకు సకల
శాస్త్ర ధర్మములెల్లన్ । వినుపించితి కొదువలేకను । ఘను
డగు భూమండలమున కాంతామణిరో॥

బు॥ వ॥ యిదియుంగాక నీవృత్తాంతంబు జెప్పెద
వినుము.

బు.—ద్విపద. యలనాగపార్వతి యీశ్వరుడుము
న్ను ♦ జలక్రీడలాడను జేరికుమార ♦ వనమధ్య కొలనకు
వత్తురెల్లపుడు ♦ గనుగొనిదనుజులు గౌరినిగొనిపోవ ♦
యత్నింపుచున్నట్టి హేతువనుదెలిసి ♦ కాత్యాయియిట్లని
కఠినముగ బలికె ♦ అన్యపురుషులు కొలనవలోకించినగాని ♦
కన్యలవుదురనుచు కడుశాపమిచ్చె ♦ పూనెనాశాపంబు
పొందుగానీకు । గాని శంభునిగూర్చి కడుఘోరతపము ♦
జేయపురుషత్వంబు సిద్ధించుమీకు ♦ వేయుజప్పగనేల యిళ
కన్యయిపుడు ♦ నాతపోఫలసిద్ధి నెరవేరెగాని ♦ ఓ తరుణి
మండలం బొప్పగా బొయ్యెద.

అని అనేకవిధంబులుగా యిళాదేవి మనంబు సం
తుష్టిపరచి పురూరవుని చెక్కిలినొక్కి ముద్దాడి వారి అను

మహిం బడసి బుధుడు మండలాధి పత్యంబునన్ బొందిన పిదప యిళాదేవియును చెలికత్తెలునుచేరి నిర్మలమై ఉద్యానవనంబు నొక లింగాకారంబునిర్మించి తధేకనిష్ఠాగరిష్ఠులై యీశ్వరుని స్తోత్రంబు గావించిరెట్లనిన.

దరువు - శేగుప్తి - ఆదితాళం.

పూజాగైకొనుగౌరీనాథ । హరహరశంభో॥ పూ॥ పూజగొనుముశశి రాజశిఖాధర । తేజమలర నీకిచ్చెడి చందన॥ పూ॥ మల్లెమొల్లాలు జాజివిరులు । అరవిందసరులు । కొల్లాగవెలయు తుమ్మిపూవిరులు । యల్లధూపరతి వల్లభు వైరికి । యుల్లమలర నీకిచ్చెడి హారతి॥ పూ॥ మరువంపు పత్రికలనుజేర్చి । మారేడుజమ్మి । కురువిందా పూజజేతు గూర్చి । ధరను వేదగిరి నరహరిసాక్షిగ । యురగభూషణ అరమరచాయక॥ పూజాగైకొను॥

ద్విపద. శ్రీసదాశివశంభో శ్రితజనమందార ♦ కాశీపురీశశ్రీ కైలాసవాస ♦ ఆపతోద్ధారక యజ్ఞవినాశన పాపసంహారణ పార్వతిరమణ ♦ ఓమహేశ్వరహర ఓన్నమోశంకరా ♦ మామొరాలించవే మమ్మురక్షించవే ♦ కాత్యాయిశాపంబు కానంగలేక ♦ అత్యంతదాహంబు యుగటకొలనందు ♦ వచ్చిజలములుగ్రోల వనితలై తిమిగాని కుచ్చితంబులుమది గొనిరాగలేను ♦ మాశాపములబాపి మగరూపులగుట ♦ యీశకరుణింపవే దోషములబిమ్మా

సంధి.—వ. యిట్లువేడుచున్న కరుణాంతరంగుండై కైలాసవాసుడు వచ్చువిధం బెట్లనిన.

దరువు - మధ్యమావతి - ఆదితాళం.

నందీవాహనుడై వెడలెనపుడూ - కైలాసవాసుడు నందీవాహనుడై వెడలెనపుడూ॥ మందగమన లరవిందపూజగొని - సుందరధరు డానందముతోడ॥ నం॥ పాపసంహారుడు యెందుపోక - సీఘ్రింబెగదలె - తపముతీక్షణకు తాళలేక - ఆపద్బాంధవు డతివెలమొరవిని - దాపున నందని దరుముకవేగా॥ నం॥ సురులు కిన్నరలు నాట్యముచాయ - ఆనందమొసవ-విరులావర్షములు మరిమరిగురియూ రిసీముసగంగను సరగునవిడుచుని - ధరనువేదగిరి నరహాయనితా॥ నందీ॥

ఏలలదరువు.—హిందుస్తాని - తోడి - అట.

గౌరిమనోహర - గంగాజటాధర - గరళకంఠేశ్వర పాహిమాం - యురగభూషణ వృషభవాహన - కరుణాకరప్రభో దేహిమాం॥

క॥ యుష్వరియింతులు మీరలు । యివ్వనమున నన్నుగూ
ర్చి వినుడకతపముల్ । నొవ్వగజేయుట చిత్రం । చెప్ప
డుతలిదండ్రివిభు లెవ్వరుజెప్పుమా॥

క॥ సకలచరాచర జంతుజాలంబులెల్ల । ప్రకటితంబుగ తా
ము పోషింపబద్ధులై । యుండిగోచరమైన విధమెల్ల
మీరు । తెలసియమగగవలెన దేవాదిదేవా॥

చెలుల.—దరువు - ముఖారి - అటతాళం.

వరరజితగిరినిశ్రీ వాసా॥ మమ్ము । కరుణించిబ్రోవు
కైలాస॥ యురగభూషణ పరమభక్తుల కరుణనేలిన ధీర
వుసీవే । వరములొసగర గౌరివల్లభ । శరణుశరణు శంభు
లింగ॥ వర॥ బాలచంద్రమవుళీవేడితి । బతి । మౌలిశంకర
కొనియాడితి । శూలపాణి జాలమేలను యేలనీదయరాదు
యింక । ఫాలలోచన పరమపురుష కాలమర్ధన పాలబడి
తిమి॥ వర॥ అరమరలుమది మానుశంకరా । మీ । మరు
గుజొచ్చితి రిపుభయంకరా - విరుపుగను వేద్రాదినర హ
ణినిసోదరి విభుడవైనీ । కరుణగలిగి యరుగుదెంచిన కాకె
ణముతుద గాంచుమయ్య॥ వరరజిత॥

శంకరుని.—ద్విపద.

వనజాక్షులారనిజ హాస్తంబుగంటిని ♦ వినుగౌరిశా
పంబు వినువంగరాదు ♦ అర్ధనారీశ్వరుం డయున్నగాని ♦
నిర్ధయబూనుట నిదియుక్తమవునే ♦ మీఘోరతపమును
నేమెచ్చితినిగాని ♦ ఓగరి లారనెల కొకమూడురోజులు ♦
ఆడరూపముబొంది అటుమీదయిరువది ♦ యేడురోజులు
పురుషత్వ మేపొరగలుగు ♦ సమ్మతించియుమీరు సంతో
షమునను ♦ పొమ్మువిపినమువిడచి పురముచేరుడార.

చెలులు యీశ్వరునకు మంగళహారతియిచ్చుట.

బ్యాండి స్వరం - యేకతాళం.

యీశమంగళం- మహేశమంగళం- నిర్ధోషులాను
బ్రోవు సర్వేశమంగళం॥ ౧॥ ఫాలలోచన - భక్తపోషణ
సీలకంఠ లోహితాయ నిత్యమంగళం॥ యీశమంగళం॥

యీ.—క॥ వినుభక్తిశిఖామణులార । ఘనహారతి
జెందెగాని గ్రక్కునయిపుడు । జనియెద కైలాసమునకు।
మనుజేంద్ర సేనగూడి మరిపురిజేరుం॥

సంధి.—వ. యివ్విధంబున శలవొసంగి యీశ్వరుం
డంతర్ధానుండైన పిదప సకల సేనాధిపతులు నృపాలుంను
పురుషత్వంబుదాల్చి పురూరవచక్రవర్తిని వెంటబెట్టుక పు
రంబునకుజేరి సకలసౌఖ్యంబు లనుభవించుచుండిరంత.

మంగళహారతి - జంపె.

మంగళము నరహరి మముగన్నశ్రీహరి - మంగ
ముమురవైరి మంగళముశౌరి॥ ౧॥ మంగళము శతకోటి
మార్తాండతేజజయ - మంగళముశ్రీలక్ష్మి మాధవానీకు॥ ౨॥
మంగళముదనుజకుల మర్ధనుడనీకుజయ - మంగళము ని
మాద్రి మహనియ్యమీకు॥ మంగళము॥

కొలంశెట్టి గురువయ్యగారిచే
రచియింపఁబడిన
పురూరవచక్రవర్తిజననాటకము
సమాప్తం.

పుస్తకముల జాబితా.

రత్నమాలికాపరిణయం:—హరికథ.	౦—౨—౧
హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం:—హరికథ.	౦—౨—౦
శృతదేవునిచరిత్రము:—	౦—౨—౦
అజామిళోపాఖ్యానం:—హరికథ.	౦—౨—౦
భక్తవిజయం ౪ భాగములు:—	౩—౦—౦
దశావతారచరిత్ర పద్యకావ్యం:—	౧—౦—౦
ముముక్షుజనకల్పకము:—	౦—౬—౦
గురుశిష్యసంవాద వైద్యచింతామణి:—సకల వైద్యవిషయములున్నవి.	౧—౧—౨—౦
ఆనందరామాయణము:—వచనకావ్యము.	౧—౦—౦
హాస్యరసమంజరి:—	౦—౯—౦
వినోదకథామంజరి:—	౦—౪—౦
సుజ్ఞానతత్త్వపూర్ణోదయంబను బ్రహ్మగీతారహస్యము:—	౦—౮—౦
వేమన జ్ఞానమార్గ పద్యములు ౩౦౦ పద్యములు గలవు.	౨—౦—౦
కోడెల - రామదాసుచరిత్రము:—	౦—౨—౦
శ్రీరాజయోగానందతత్త్వములు:—	౦—౨—౦

Acc. No. ... Vetapalem.

పమ్మి - త్యాగరాయసెట్టి.
శ్రీరాజరాజేశ్వరీ నికేతన ప్రెస్,
పాతచాకలపేట మద్రాసు.

END OF
TITLE